

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА

7. C. Thomas. Globalization and the South. / in C. Thomas and P. Wilkin (eds.), Globalization and the South. - Houndmills, Basingstoke: - Macmillan, 1997. – P. 148;
8. Beck Ulrich. The Cosmopolitan Perspective: Sociology of the Second Age of Modernity. / U. Beck. // British Journal of Sociology. - № 1.– 2000. - PP. 79-105;
9. Globalization Texts, Concepts and Terms. / compiled by Fred W. Riggs. - University of Hawaii, 1998.;
10. Абалкін. Л. І. Економічна енциклопедія / Л. І. Абалкін. - М.: БАТ «Видавництво «Економіка», 1999. – С. 859;
11. Холопов А.В. Глобалізація і макроекономічну рівновагу / А.В. Холопов. // МЕiМО. - № 2. - 2005. - С. 15-23;
12. Офіційний сайт : World Trade Organization [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://www.wto.org>;
13. Richard L. Harris. The Global Context of Contemporary Latin American Affairs. / in S. Halebsky and R. L. Harris (eds.), Capital, Power, and Inequality in Latin America. - Boulder: - Westview Press, 1995. - P. 279;
14. Транспорт і інновації: визволення потенціалу. Аналітична доповідь Секреторіату Міжнародного транспортного форуму [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://www.internationaltransportforum.org/2010/pdf/SecretariatPaperru.pdf>.

МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Дробот С.В., здобувач кафедри менеджменту Черкаського державного технологічного університету (Україна)

Дробот С.В. Методологічні основи стратегічного планування регіонального розвитку

У статті виявлено імперативи розробки стратегічних планів саме для рівня економічних районів та агломераций. Запропонована методика стратегічного планування на регіональному рівні, яка орієнтована на досягнення спільних для районів і міст взаємовигідних цілей. Представлено процес стратегічного планування у вигляді блок-схеми і подано систему заходів в цьому напрямі. Проаналізовано базові засади розробки стратегії для регіону з врахуванням нормативно-правової складової. Запропоновано алгоритм розробки та реалізації стратегії сталого розвитку регіону, який базується на трьох взаємопов'язаних етапах: аналіз стратегічного потенціалу регіону; формування концепції сталого розвитку регіону; розробку стратегії сталого розвитку регіону; реалізацію стратегії; моніторинг і оцінку відповідності досягнутих результатів поставленим цілям. Виявлено пріоритети забезпечення сталого розвитку як системи переваг суб'єктів його господарського простору. Запропоновано заходи з розширення компетенцій і повноважень структур влади на рівні економічного району для забезпечення переходу регіону до сталого розвитку.

Ключові слова: стратегія, стратегічне планування, регіональний розвиток, стратегічний потенціал, концепція, сталий розвиток.

Дробот С.В. Методологические основы стратегического планирования регионального развития

В статье выявлены императивы разработки стратегических планов именно для уровня экономических районов и агломераций. Предложена методика стратегического планирования на региональном уровне, которая ориентирована на достижение общих для районов и городов взаимовыгодных целей. Представлен процесс стратегического планирования в виде блок-схемы и подано систему мер в этом направлении. Проанализированы базовые принципы разработки стратегии для региона с учетом нормативно-правовой составляющей. Предложен алгоритм разработки и реализации стратегии устойчивого развития региона, который базируется на трех взаимосвязанных этапах: анализ стратегического потенциала региона; формирования концепции устойчивого развития региона; разработку стратегии устойчивого развития региона; реализацию стратегии; мониторинг и оценку соответствия достигнутых результатов поставленным целям. Выявлены приоритеты обеспечения устойчивого развития как системы предпочтений субъектов хозяйственного пространства. Предложены мероприятия по расширению компетенций и полномочий структур власти на уровне экономического района для обеспечения перехода региона к устойчивому развитию.

Ключевые слова: стратегия, стратегическое планирование, региональное развитие, стратегический потенциал, концепция, устойчивое развитие.

Drobot S. Methodological framework for strategic planning of regional development

The article identifies the imperatives of developing strategic plans for a level of economic regions and agglomerations. The technique of strategic planning at the regional level, which is focused on achieving common areas and cities beneficial goals. Presented to the strategic planning process in the form of a block diagram and enjoyed a system of measures in this direction. Analyzed the basic principles of the development strategy for the region, taking into account regulatory component. An algorithm for the development and implementation of the strategy of sustainable development of the region, which is based on three interrelated stages: analysis of the strategic potential of the region; the formation of the concept of sustainable development of the region; development of a strategy for sustainable development of the region; the implementation of the strategy; monitoring and evaluation of conformity of the results achieved with the objectives. Identified priorities of sustainable development as a system of preferences of the subjects of commercial space. The activities proposed for the extension of the competences and powers of the authorities on the economic level of the area to ensure the region's transition to sustainable development.

Keywords: strategy, strategic planning, regional development, strategic potential, concept, sustainable development.

Постановка проблеми. Розробка стратегії сталого розвитку регіону вимагає серйозного наукового обґрунтування на основі складної аналітичної роботи з оцінки соціально-економічного розвитку всіх структурних елементів регіону. Правильність побудови дерева цілей, вибору орієнтирів просування до них, оптимальність визначення пріоритетів, повнота врахування наявних імперативів; визначення найбільш ефективних методів, інструментів та виявлення всіх можливих джерел досягнення цілей; достовірність результатів оцінки досягнутих результатів поставленим цілям і проведення своєчасної корекції в разі їх розбіжності визначає успіх реалізації зазначеної стратегії.

Методичний підхід до стратегічного планування розвитку регіону обрано і розроблено на основі прагматичного відбору елементів різних концепцій і методик та їхнього синтезу з метою забезпечення необхідної гнучкості, відносної свободи дій у виборі механізму та інструментів реалізації стратегії в специфічних соціально-економічних умовах життєдіяльності регіону. Оскільки в Україні всі стратегії регіонального розвитку базуються на принципі «вертикального планування», то основна відмінність обраного нами підходу буде полягати в застосуванні принципу «горизонтального планування на регіональному рівні».

В зв'язку з цим вирішення проблеми стратегічного планування на регіональному рівні стає визначальним для налагодження соціально-економічної рівноваги регіонів та підвищення рівня життя населення в цілому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-прикладні дослідження в області стратегічного планування здійснювали такі вчені як Абалкін Л. І. [1,2], Ансофф І. Х. [3], Гранберг О. Г., Мінцберг Г. [4], Пірс Дж., Робертсон Р. [5], Стрикленд А. Дж., Томпсон А. А. [6], Хаттен К., Шендел Д. [7] та ін.

Виділення невирішеної проблеми. Широкий спектр теоретико-прикладних досліджень дають методичну базу для здійснення стратегічного планування на державному рівні та носять загальнотеоретичний характер. Проведені дослідження не зовсім відповідають потребам специфіки стратегічного планування на регіональному рівні.

Мета наукової статті. Метою роботи є формування методологічної бази стратегічного планування на регіональному рівні.

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА

Результати дослідження. Стратегічному плануванню для рівнів державного, регіонального та окремих населених пунктів присвячено багато наукових праць і популярних видань [8], тому тут ми не будемо детально описувати методику стратегічного планування, а зупинимось на особливостях розробки стратегічних планів саме для рівня економічних районів та агломерацій.

Запропонована методика стратегічного планування на регіональному рівні не полягає у введенні в існуючу систему планування «державний – регіональний – місцевий» ще одного проміжного рівня між регіональним та місцевим, а дозволяє створити систему, при якій регіональний план стає не сумою планів районів і міст, що до нього входять, а, по суті, планом досягнення спільних для них взаємовигідних цілей.

Такий підхід дозволяє гармонізувати взаємні стосунки між органами місцевої виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, вплинути на розвиток регіональної економіки в цілому. На нашу думку, такий підхід також дозволить створити умови для мінімізації корупції.

Звертаємо увагу на те, що стратегію для регіонального рівня розробляють, коли попередньо прийняті стратегії розвитку «потенційних точок росту» території, тобто міст обласного значення (для міських агломерацій та конурбацій) або населених пунктів, які є «центральними місцями» (за теорією Крісталлера) для регіонів.

Цей підхід не є традиційним для вітчизняної теорії регіонального розвитку. Сьогодні в Україні стратегічному плануванню локальних територій приділяється дуже мало уваги, а основний акцент зосереджений саме на регіоні. Графічно процес стратегічного планування зображено на рис. 1. Аналогічно, розвиток економічних районів та агломерацій має перебувати у руслі розвитку регіонів.

Створювані державні рамки для стратегічного планування повинні забезпечити надійні процедури узгодження інтересів держави, регіонів і місцевого самоврядування в процесі вироблення й реалізації стратегій всіх рівнів. Важливо змінити підходи до територіальної організації економічної діяльності, повніше враховувати ринкові фактори агломерації та її спеціалізації, які сприяють територіальній концентрації економічної діяльності.

Також необхідно здійснити систему таких заходів [9]:

- удосконалити нормативно-правову базу стимулювання регіонального розвитку;
- законодавчо запровадити регіональне, субрегіональне, місцеве стратегічне планування, яке визначатиме стратегічні напрями та пріоритети розвитку регіонів на середньо- та довготермінові періоди. Таке планування повинні здійснювати місцеві органи виконавчої влади із залученням громадськості, самоврядних та підприємницьких структур;
- удосконалити методологію регіонального і місцевого планування;
- поширити практику двостороннього узгодження діяльності центральних та місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування;
- запровадити механізми стимулювання розвитку регіонів на основі угод про регіональний розвиток між центральними та місцевими органами виконавчої влади, що укладаються на чотири-п'ять років;
- запровадити механізм фінансування державних програм підтримки регіонального розвитку та галузей економіки відповідно до стратегічних пріоритетів;
- створити систему агенцій регіонального розвитку;
- розширити фінансову базу органів місцевого самоврядування;
- розробити механізми концентрації та оптимізації потоків державних ресурсів, що спрямовують у регіони.

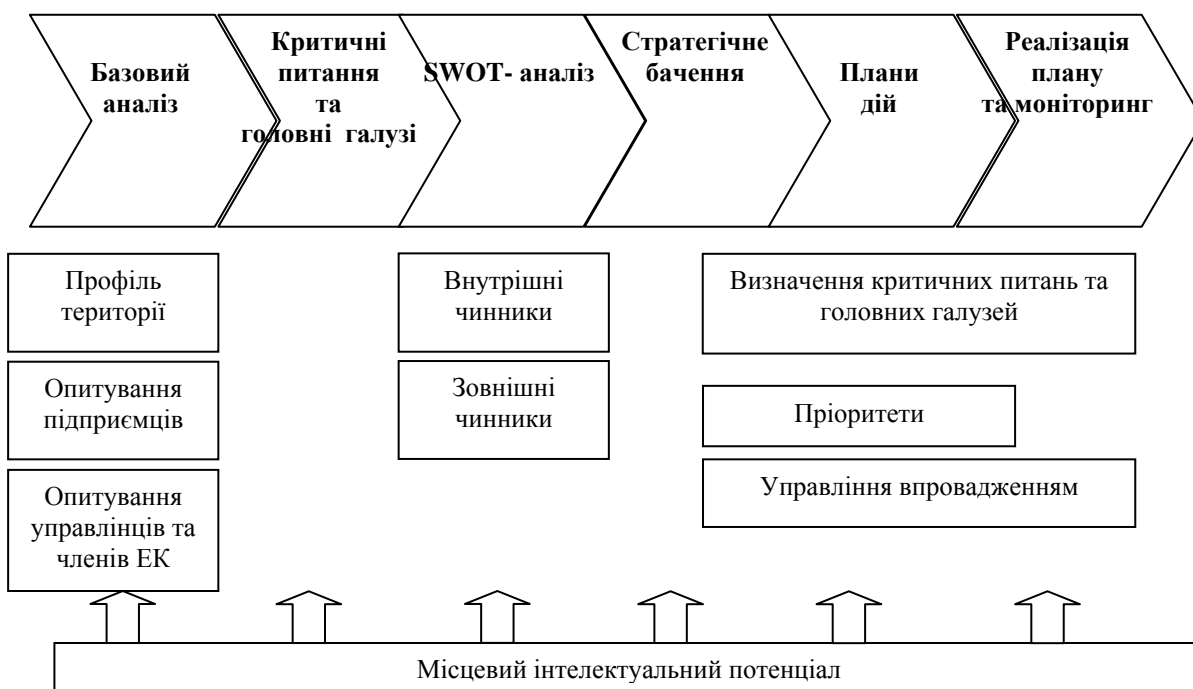

Рис. 1 Блок-схема стратегічного планування в регіоні

Аналізуючи основні проблеми регіону, а також оцінюючи внутрішні й зовнішні фактори, що впливають на його соціально-економічний розвиток, необхідно опиратися на облік закономірностей циклічної динаміки. Виявлення кризових або передкризових фаз розвитку в тій чи іншій підсистемі дозволить уже на стадії розробки стратегії передбачити антикризові заходи, які одночасно виконують роль резервів безпеки регіональної системи.

Створення стратегії для регіону не є простим сумуванням всіх стратегій його адміністративно-територіальних одиниць. Важливо розробити для цих громад спільні проекти, потенційно здатні вплинути не тільки на економічний розвиток самих громад, але й на розвиток всього регіону і, можливо, навіть країни.

ПРОБЛЕМИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА

Підкреслимо, що у разі розробки стратегії для регіону слід мати на увазі, що така стратегія підлягає затвердженню обласною радою як органом, який відповідно до ст. 140 Конституції України є органом місцевого самоврядування, що представляє спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ та міст. Хоча це зовсім не виключає право і можливість міських і районних рад регіону (у т.ч. агломерації) прийняти аналогічні рішення з цього питання.

Цілями стратегії розвитку регіонів є, з одного боку формування конкурентного середовища та поліпшення конкурентоспроможності, з іншого боку, в рамках стійкого зростання та динамічного руху, підвищення виробничої та соціально-економічної ефективності [10].

Цей процес безперервного бачення і усунення вузьких ланок і комплексного підходу до інтенсифікації виробництва, в рамках багатofакторної (на основі закону оптимуму) стратегії розвитку, дозволяє функціонувати сільському господарству, як і будь-який інший галузі, на стійкій основі, з високими темпами економічного зростання.

Послідовне порівняння по роках, періодам або етапам фактичних характеристик економічного розвитку з розрахунковими, на основі виявлення й оцінки відповідної закономірності (виходячи з лінійних або нелінійних регресійних моделей), дозволяє визначити рівні та характер випадкових відхилень на основі варіаційного аналізу.

Синтезуючи і творчи розвиваючи наявні в літературі з проблем стратегічного планування та сталого розвитку підходи, запропоновано алгоритм розробки та реалізації стратегії сталого розвитку регіону. Він включає наступні етапи: аналіз стратегічного потенціалу регіону; формування концепції сталого розвитку регіону; розробку стратегії сталого розвитку регіону; реалізацію стратегії; моніторинг і оцінку відповідності досягнутих результатів поставленим цілям.

1. Аналіз стратегічного потенціалу регіону. Регіони в рамках економічного району утворюють складну систему. «Будь-який регіон (за винятком світу в цілому) є елементом певної ієрархічної системи регіонів. Первинним елементом системи є місце – гранично малий регіон (теоретично це географічна точка)», стверджує А. Гранберг. У всіх регіонів є свої особливості, які формують специфічні потреби та інтереси, цілі і завдання, визначаючи набір функціональних, стратегій сталого розвитку регіонів у складі базової стратегії сталого розвитку економічного району. Характеристики потенціалів регіонів у складі економічного району визначають його здатність до виходу на траєкторію сталого розвитку.

Потенціал сталого розвитку регіону можна охарактеризувати: як реальний рівень соціально-економічного розвитку її регіонів з урахуванням екологічного стану, тобто, рівень розвитку, досягнутий до теперішнього моменту часу; як можливість його подальшого підвищення, переходу на модель сталого розвитку, для чого необхідні певні умови і ресурси. Величина і динаміка зміни потенціалу сталого розвитку регіону визначаються кількісними та якісними характеристиками складових елементів потенціалу; взаємозв'язками між підсистемами, синергічні і кумулятивні ефекти яких стають важливими ендогенними факторами сталого розвитку регіону; впливом екзогенних факторів.

У структурі потенціалів регіонів як суб'єктів економічного району можна виділити наступні основні елементи: економічний, соціальний, екологічний, науково-технічний, політичний. Економічний потенціал має: фізіократичну, фінансову, виробничу, інвестиційну, інфраструктурну складові. Соціальний потенціал відображають: рівень життя (рівень споживання), якість життя, здоров'я населення, очікувана тривалість життя, рівень освіти, рівень соціальної напруженості, соціальна інфраструктура. Екологічний потенціал охарактеризовує: природно-кліматичні чинники, рівень антропогенного навантаження, стан навколишнього середовища.

Оцінка регіонального потенціалу включає [11]:

а) аналіз регіональних ресурсів, що визначають економічну стійкість: людських (демографічних, трудових), природних (копалин, екологічних), виробничих, інфраструктурних, міжрегіонального обміну.

б) оцінку регіональних ресурсів в аспекті залученості в відтворювальні процеси в економічному районі. Ця процедура включає оцінку наявних і використовуваних ресурсів, що стають факторами виробництва, а також оцінку резервів розвитку регіональних економік.

в) складання ресурсних балансів регіонального розвитку природних ресурсів, енергоресурсів, демографічних ресурсів, баланси доходів, рівня цін бюджету, інвестицій; експорту-імпорту.

Умови та ресурси, що виступають джерелами чинників забезпечення сталого розвитку регіону, можна розділити на зовнішні і внутрішні, з урахуванням їх заміщення і доповнення, тобто при нестачі сировини, робочої сили, електроенергії, капіталу їх можна залучити ззовні. Винятком є стан навколишнього середовища, адже компоненти природного середовища не можна замінити, їх можна тільки відновити. Що стосується імпорту інститутів, то слід врахувати, що копіювання зарубіжного досвіду без урахування особливостей еволюції вітчизняних інститутів, їх економічної та соціальної специфіки, ментальності народів, що населяють територію регіону, тільки послабить інституційний фактор забезпечення сталого розвитку регіону. Важливо взаємно адаптувати неформальні і формальні норми імпортованих і власних інститутів господарського простору економічного району для їх злиття або взаємного доповнення з метою ефективного функціонування та виходу на траєкторію сталого розвитку.

2. Формування концепції сталого розвитку регіону. З позиції стратегічного планування саме формування концепції сталого розвитку як системи поглядів суспільства і влади на майбутній розвиток в умовах глобалізації логічно передусє розробці стратегії сталого розвитку. Ця концепція методологічно, теоретично і практично розкриває на макрорегіональному рівні глобальну парадигму сталого розвитку національної економіки.

3. Розробка стратегії сталого розвитку регіону та механізму її реалізації. Для реалізації концепції сталого розвитку регіону та основних ціннісних орієнтирів, декларованих в місії, будується дерево цілей: формулюється генеральна мета шляхом її композиції на основі інтересів регіонального соціуму і держави. Далі здійснюється її подальша декомпозиція у вигляді «дерева цілей» за сферами і рівнями регіональної господарської системи.

Своєчасність і обґрунтованість розробки концепції сталого розвитку важливі тому, що вона є основою розробки прогнозів і сценаріїв розвитку регіону як важливої складової частини стратегії його сталого розвитку. Для досягнення найбільшої реалістичності дерева цілей стратегії сталого розвитку регіону необхідно чітко співвіднести наявні можливості, переваги й обмеження розвитку на основі оцінки сильних і слабких сторін економічного району, тобто визначити імперативи та пріоритети розвитку. Перетин областей зовнішніх можливостей і внутрішніх сильних сторін визначає найбільш прийнятний сценарій розвитку економічного району.

Економічне прогнозування має сприяти виявленню перспектив розвитку різних сфер і галузей регіональних економік, ступеня інтегрованості і односторонності господарського простору економічного району, формуванню орієнтирів і основних заходів послідовно реалізованих етапів виходу на траєкторію сталого розвитку, виявленню основних протиріч і проблем та обґрунтуванню раціональних напрямків їх вирішення.

На базі одного з обраних варіантів далі розробляється розгорнута довгострокова цільова програма, яка не має адресного характеру, положення та показники якої стають основою розробки взаємопов'язаних, середньо- і короткострокових програм, конкретних проектів, що деталізують намічені показники і мають адресну форму. Зміст цих програм має бути ув'язано з державними цільовими програмами, пріоритетними національними проектами, а також з уже реалізованими регіональними програмами соціально-економічного розвитку регіонів України.

Розробка стратегії сталого розвитку регіону повинна включати визначення обмежень (імперативів) і переваг (пріоритетів) забезпечення сталого розвитку. Такими імперативами забезпечення сталого розвитку стають виклики та загрози інтересам регіону [12].

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА

Невід'ємним елементом розробки стратегії сталого розвитку регіону стає виявлення пріоритетів його забезпечення як системи переваг суб'єктів його господарського простору. У числі найважливіших пріоритетів сталого розвитку регіону: енергетична безпека і незалежність, демографічна стабілізація і зростання, зростання доходів населення, бездотаційне функціонування регіонів, дотримання екологічних стандартів, пріоритетний розвиток базових галузей традиційної виробничої орієнтації, формування необхідних передумов переходу до інноваційної моделі розвитку економіки економічного району, формування необхідної інфраструктури регіональної інноваційної системи, зростання випуску інноваційної продукції; зростання виробництва конкурентоспроможних товарів і послуг і т.д.

Висновки та пропозиції. Отже, розробка стратегії сталого розвитку економічного району та механізму її реалізації не дасть бажаних результатів без створення необхідної фінансової, організаційної, інституційної та інформаційної основи зростання інтегрованості, однорідності та безперервності простору господарської системи економічного району.

Виходячи з цього доцільно запропонувати заходи з розширення компетенцій і повноважень структур влади на рівні економічного району для забезпечення його переходу до сталого розвитку:

– формування на рівні економічного району централізованих фінансових, інвестиційних, страхових і резервних фондів розвитку. Їх наповнення буде здійснюватися або централізовано, «зверху», за рахунок державних коштів; або «знизу», за рахунок податкових надходжень, в результаті трансформації існуючого механізму надходження державних і регіональних податків в дохідні частини бюджетів відповідних рівнів (наприклад, залишення формованого в регіонах ПДВ). Ці фонди будуть займатися фінансуванням реалізації стратегічно важливих загальних проектів;

– створення, консолідованих органів стратегічного управління і регулювання територіального розвитку, в тому числі тих, що здійснюють відбір та сприяння фінансуванню (на умовах державно-приватного партнерства) реалізації пріоритетних проектів;

– передача відповідних об'єктів власності на регіональний рівень, створення об'єктів власності і господарювання спільного ведення суб'єктів України;

– наділення створених органів управління реальними повноваженнями на основі їх розмежування між державними, регіональними органами та органами місцевого самоврядування з дотриманням принципів субсидіарності і солідарності.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Абалкин Л. И. Стратегия управления / Л. И. Абалкин. – М. : Политиздат, 1975. – 79 с.
2. Абалкин Л. Стратегия России: взгляд в завтрашний день (методологические размышления) / Л. Абалкин // Экономист. – 2003. – № 7.
3. Ансофф И. Стратегическое управление / И. Ансофф. – М. : Экономика, 1989. – 519 с. 4
9. Минцберг Г. Стратегический процесс / Г. Минцберг, Дж. Б. Куинн, С. Гошал. – СПб. : «Питер», 2001. – 688 с.
5. Pearce J. A., Robinson R. B. Jr. Strategic Management, 2nd ed. Homewood, Ill: Richard D. Irwin, 1985. – P. 6.
6. Томпсон А. А. Стратегический менеджмент: концепции и ситуации для анализа = Strategic Management: Concepts and Cases / А. А. Томпсон, А. Дж. Стрикленд. – М. : «Вильямс», 2007. – 328 с.
7. Schendel D. E., Hatter K. J. Business Policy or Strategic Management: A Broader View for an Emerging Discipline. Academy of Management Proceeding. August, 1972. – P. 4.
8. Невелев О.В. Сталий розвиток регіону: стратегічні напрями та механізми / О. М. Невелєв, Б. М. Данилишин. – К. : [б.в.], 2002. – 128 с.
9. Буркинський Б.В. Специфічні доміанти стратегії стійкого регіонального розвитку / Б.В. Буркинський, С.К. Харічків // Економіка промисловості. – 2002. – № 3. – С. 24 – 29.
10. Довгострокова стратегія розвитку України до 2015 року – Режим доступу: www.kmu.gov.ua
11. Методичні вказівки з розробки регіональних стратегій сталого розвитку / А.Г.Шапар, М.А.Смець, П.І.Копач та ін. – Дніпропетровськ: „Моноліт”, 2003. – 133 с.
12. Стратегічне планування. Навчальний посібник/ О.Берданова, В.Вакулєнко, В.Тертичка. – Л.: ЗУКЦ, 2008. – 138 с.

ОГЛЯД МОТИВАЦІЙНИХ СКЛАДОВИХ ТУРИСТИЧНИХ ПОТОКІВ УКРАЇНИ

Дружиніна В.В., к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського(Україна)

Залуїна О.М., к.т.н., доцент, доцент кафедри менеджменту Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського(Україна)

Махія К.В., аспірант кафедри менеджменту Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського(Україна)

Дружиніна В.В., Залуїна О.М., Махія К.В. Огляд мотиваційних складових туристичних потоків України

У статті розглянуто теоретичне і практичне обґрунтування мотиваційних аспектів (цілі, фактори, мотиви) при виборі подорожі. До цілей відносяться: службові і бізнес, туристичні, освітні, приватні, культурні цілі. Мотиви поділяються на природні, культурні, психологічні і економічні. Існує ряд факторів. Їх можна розділити на дві категорії: домінантні (рівень доходу, структура витрат, платоспроможність, вік, сімейний стан, стан здоров'я) і побічні (менталітет, віросповідання, рівень культури, політична орієнтація).

В роботі виділено та досліджено основні мотиваційні аспекти туристів, які впливають на рішення при виборі подорожі. Визначено їх основні характеристики і надана їх кількісна інтерпретація. Розглянуто взаємозв'язок мотиваційних аспектів в розрізі рівня відвідуваності регіонів України. Проведений аналіз впливу цих чинників на рівень відвідуваності тих чи інших регіонів та роль їх правильного практичного компонування з метою сприяння підвищенню рівня відвідуваності іноземними туристами.

Зроблені висновки щодо впливу мотиваційних аспектів на туристів при виборі подорожі та розроблено перспективи подальшого покращення інфраструктури туристичної сфери з метою підвищення відвідуваності регіону іноземними туристами.

Ключові слова: мотивація, фактори, цілі, мотиви, мотиваційні аспекти, іноземні туристичні потоки.

Дружиніна В.В., Залуїна О.М., Махія К.В. Обзор мотивационных составляющих туристических потоков Украины

Рассмотрены теоретическое и практическое обоснование мотивационных аспектов (цели, факторы, мотивы) при выборе путешествия. К целям относятся: служебные и бизнес, туристические, образовательные, частные, культурные цели. Мотивы делятся на природные, культурные, психологические и экономические. Существует ряд факторов, их можно разделить на две категории: доминантные (уровень дохода, структура расходов, платежеспособность, возраст, семейное положение, состояние здоровья) и побочные (менталитет, вероисповедание, уровень культуры, политическая ориентация).

В работе выделены и исследованы основные мотивационные аспекты туристов, которые влияют на решения при выборе путешествия. Определены их основные характеристики и предоставлена их количественная интерпретация. Рассмотрена взаимосвязь мотивационных аспектов в разрезе уровня посещаемости регионов Украины. Проведено анализ влияния этих факторов на уровень посещаемости тех или